

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВБ 1.33. ЛІКАРСЬКА ЕТИКА
(ДИСЦИПЛІНА ЗА ВИБОРОМ)

1. Загальна інформація	
Назва факультету	Стоматологічний
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 Охорона здоров'я, 221 Стоматологія, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	2023 – 2024
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	ЛІКАРСЬКА ЕТИКА, ВБ 1.33. https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-propedevtyky-vnutrishnoyi-medytsyny-1/
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини 79013 м. Львів, вул. Коновальця, 22 тел. +38 (032) 237-31-14, факс: +38 (032) 237-88-80 E-mail: kaf_propaedeutic_1@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри (контактний e-mail)	професор Дутка Роман Ярославович, E-mail: propvnmmed1@ukr.net
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	1-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	I або II
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Дутка Роман Ярославович, д.мед.н., професор, propvnmmed1@ukr.net Базилевич Андрій Ярославович, д.мед.н., професор, abazylevych@ukr.net Новосад Анна Богданівна, к. мед.н, доцент, novosadanna00@gmail.com Матушак Ольга Миколаївна, к. мед.н, доцент, omatushchak@ukr.net Івасівка Роксоляна Степанівна, к. мед.н, доцент, rivasivka91@gmail.com Діденко Оксана Зиновіївна, асистент, oksanadiz@ukr.net Дроник Ірина Степанівна, доцент, dronyk@gmail.com Рогуля Софія Степанівна, асистент, sofohca@ukr.net Бевз Оксана Володимирівна, к. мед.н, доцент, bevzov@ukr.net
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	Ні
Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	доц. Дроник Ірина Степанівна, доцент, dronyk@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	3,5
Кількість годин (лекції/практичні заняття/самостійна робота студентів)	10/30/65
Мова навчання	Українська
Інформація про консультації	
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази	Комунальне некомерційне підприємство (КНП) «Львівське територіальне медичне об'єднання клінічна лікарня планового лікування, реабілітації та паліативної допомоги», м. Львів, вул. Коновальця, 22 тел..(032)237-31-14 факс:(032) 237-88-80

2. Коротка анотація до курсу

Відповідно до навчального плану, дисципліна за вибором «Лікарська етика» може бути обрана студентом для вивчення в II семестрі, коли ним набуті відповідні знання з історії медицини, культурології та основ психології, з якими інтегрується програма курсу «Лікарська етика». У свою чергу, знання основних деонтологічних принципів діяльності лікаря формує засади для наступного вивчення студентом усіх клінічних дисциплін, закладає основи професійно вірного спілкування з хворою людиною та визначає подальші професійні стосунки майбутнього лікаря як під час навчання, так і при виконанні ним лікувальної, наукової, дослідницької та інших видів діяльності.

3. Мета і цілі курсу

У процесі вивчення дисципліни за вибором «Лікарська етика» студенти повинні оволодіти наступними знаннями та вміннями:

- Визначати зміст і завдання лікарської етики в структурі сучасних медичних дисциплін.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та вміння застосовувати їх у конкретних професійних ситуаціях.
- Трактувати ключові питання правових та етичних аспектів медичної діяльності лікаря.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна, (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

інтегральна:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог

- Загальні:

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11 Здатність працювати в команді.

ЗК 13 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1 Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 11 Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 15 Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

4. Пререквізити курсу

1. Медична психологія.
2. Історія медицини
3. Історія України.

4. Історія української культури.
5. Українська мова за професійним спрямуванням

5. Програмні результати навчання

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Список результатів навчання

<i>Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн – знання, Ум – уміння, К – компетентності, АВ – автономність та відповідальність)</i>	<i>Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно підтвердити досягнення кожного результату навчання.</i>	<i>Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти</i>
Зн-1	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання.	ПРН 16
Ум-1	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	ПРН 16
К-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 16
Ав-1	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань	ПРН 16
Зн-2	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	ПРН 16
Ум-2	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	ПРН 18
К-2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 17
Ав-2	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах	ПРН 19
Зн-3	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	ПРН 16
Ум-3	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	ПРН 16
К-3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 16
Ав-3	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.	ПРН 16
Зн-4	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	ПРН 20
Ум-4	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин)	ПРН 20

	життя та діяльності.	
К-4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПРН 20
Ав-4	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції	ПРН 20
Зн-5	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	ПРН 19
Ум-5	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	ПРН 18
К-5	Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді.	ПРН 18
Ав-5	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.	ПРН 18
Зн-6	Мати досконалі знання державної мови	ПРН 16
Ум-6	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово	ПРН 16
К-6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ПРН 16
Ав-6	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.	ПРН 16
Зн-7	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	ПРН 16
Ум-7	Вміти використовувати-ти інформацій-ні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	ПРН 16
К-7	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій..	ПРН 16
Ав-7	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.	ПРН 16
Зн-8	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.	ПРН 16
Ум-8	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконанні обов'язків.	ПРН 16
К-8	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	ПРН 16
Ав-8	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.	ПРН 16
Зн-9	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки.	ПРН 18
Ум-9	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	ПРН 18
К-9	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПРН 18
Ав-9	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність.	ПРН 18
Зн-10	Знати алгоритм опитування хворого	ПРН 16
Ум-10	Вміти провести розпитування хворого та виділити основні скарги, оцінити загальний стан пацієнта	ПРН 16
К-10	Збирання медичної інформації про стан пацієнта	ПРН 16
Ав-10	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань	ПРН 16

Зн-11	Знати стандартні методики проведення обстежень та лабораторних досліджень	ПРН 16
Ум-11	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінювати інформацію щодо провідного синдрому	ПРН 16
К-11	Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень	ПРН 16
Ав-11	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо оцінювання обстежень та результатів лабораторних досліджень	ПРН 16
Зн-12	Знати правила та стандарти ведення медичної документації	ПРН 16
Ум-12	Вміти вести медичну документацію	ПРН 16
К-12	Ведення медичної документації	ПРН 16
Ав-12	Нести відповідальність за правильність ведення медичної документації	ПРН 16
Зн-13	Мати спеціалізовані знання про діагностику невідкладних станів	ПРН 20
Ум-13	Виконувати діагностування невідкладних станів згідно стандартної схеми	ПРН 20
К-13	Діагностування невідкладних станів	ПРН 20
Ав-13	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.	ПРН 16
Зн-14	Знати методи оцінювання показників якості діяльності.	ПРН 16
Ум-14	Вміти надавати необхідну допомогу згідно стандарту	ПРН 20
К-14	Визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги	ПРН 20
Зн-14	Знати методи опрацювання державної, соціальної, медичної інформації	ПРН 16
Ум-14	Вміти аналізувати та оцінювати державну, соціальну, медичну інформацію	ПРН 16
К-14	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації	ПРН 16
Ав-14	Відповідати за опрацювання державної, соціальної, медичної інформації	ПРН 16

6. Формат і обсяг курсу

Формат курсу (очний, або заочний)	Очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
лекції	10	2
практичні	30	2
самостійні	65	2

7. Тематика та зміст курсу

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
-----------------	------	----------------	-------------------------	----------

Л-1 (лекція-1)	Визначення понять медична етика та медична деонтологія.	Визначення медичної етики та її складової - медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Сутність професійної моралі лікаря у сучасному суспільстві. Поняття про морально-етичне та правове регулювання діяльності медичних працівників. Офіційні документи, які регламентують роботу лікаря. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів і досліджень.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
Л-2	Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.	Основні моделі взаємовідносин між лікарем і пацієнтом - патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму». Проблема «дистанціювання» та субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого. моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки. проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень у сучасній медицині.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
Л-3	Лікарська таємниця: визначення, сутність.	Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення - від Давньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та можливі обмеження цього права. Гарантії дотримання лікарської таємниці у Міжнародному кодексі медичної етики, Лісабонській декларації про права пацієнта, Етичному кодексі російського лікаря, Кодексі лікарської етики Республіки Білорусь, Проекті етичного кодексу медичної сестри України. Правові документи, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Карного кодексу України).	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.

Л-4	Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок.	Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них. Сутність поняття «лікарська помилка», різновиди й основні причини лікарських помилок. Свобода та відповідальність у професійній діяльності лікаря. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Профілактика ризику та терапевтичних помилок. Моральний вибір: проблема цілі та засобу її досягнення у медичній практиці. Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
Л-5	Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стовбурових клітин.	Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стовбурових клітин, етичні проблеми технологій, штучно підтримуючих життя. Проблема цінності людського життя. Право людини на життя. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів і «сурогатного материнства». Морально-правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація - за та проти. Моральна оцінка процедур отримання й уведення в організм ембріональних стовбурових клітин людини.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-1	Визначення понять медична етика та медична деонтологія.	Визначення медичної етики та її складової - медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Сутність професійної моралі лікаря у сучасному суспільстві. Поняття про морально-етичне та правове регулювання діяльності медичних працівників. Офіційні документи, які	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.

		регламентують роботу лікаря. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів і досліджень.		
П-2	«Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.	Текст «Клятви Гіппократа» в перекладі українською мовою. Сучасні редакції «Клятви Гіппократа».	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-3	Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.	Основні моделі взаємовідносин між лікарем і пацієнтом - патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму». Проблема «дистанціювання» та субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого. моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки. проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень у сучасній медицині.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-4	Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика.	Ятрогенне захворювання, як наслідок некомпетентності медичного персоналу чи надмірної психічної лабільності пацієнта.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-5	Лікарська таємниця: визначення, сутність.	Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення - від Давньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та можливі обмеження цього права.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-6	Основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі.	Гарантії дотримання лікарської таємниці у Міжнародному кодексі медичної етики, Лісабонській декларації про права пацієнта, Етичному кодексі російського лікаря, Кодексі лікарської етики Республіки Білорусь,	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;

		Проекті етичного кодексу медичної сестри України. Правові документи, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Кримінального кодексу України).		
П-7	Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок.	Поняття про лікарські правопорушення. Сутність поняття «лікарська помилка», різновиди й основні причини лікарських помилок. Свобода та відповідальність у професійній діяльності лікаря. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Профілактика ризику та терапевтичних помилок. Моральний вибір: проблема цілі та засобу її досягнення у медичній практиці. Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-8	Поняття про лікарські правопорушення та юридичну відповідальність за них.	Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-9	Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем.	Співвідношення екологічної етики, біоетики, медичної етики та деонтології. Дія принципів біомедичної етики на експериментальні дослідження лікувального та нелікувального характеру та сучасні біотехнології. Етичне осмислення проблем генної інженерії. Клонування та його етичні наслідки. Етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку. Моральні аспекти проведення експериментів на людині, ембріонах, розумово та фізично відсталих особах.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-10	Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стовбурових клітин.	Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стовбурових клітин, етичні проблеми	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак

		технологій, штучно підтримуючих життя. Проблема цінності людського життя. Право людини на життя. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів і «сурогатного материнства». Морально-правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація - за та проти. Моральна оцінка процедур отримання й уведення в організм ембріональних стволових клітин людини.		О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-11	Етичні проблеми технологій, штучно підтримуючих життя.	Моральна оцінка технологій, штучно підтримуючих життя.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-12	Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну, морально-деонтологічні погляди на суїцид.	Проблеми суїциду та евтаназії. Етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла. Трагування евтаназії як замах на життя пацієнта, як убивство, геноцид, аборт чи самогубство.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-13	Статус мертвого тіла в медицині.	Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.;
П-14	Основні деонтологічні підходи в онкології, психіатрії, геронтології.	Етичні проблеми в онкології, психіатрії. Принципи взаємовідносин з онкологічними хворими. захист цивільних прав психічно хворих. етичний кодекс професійної поведінки психіатрів. Основні завдання біомедицинської етики в педіатрії, геронтології та онкології.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.

П-15	Деонтологічні аспекти взаємовідносин лікаря з хворими на життєво небезпечні інфекційні захворювання.	Деонтологічні аспекти взаємовідносин лікаря з хворими на життєво небезпечні інфекційні захворювання.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-1	Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмета їх вивчення та кола проблем.	Підготовка до практичного заняття. Ознайомлення з офіційними документами, які регламентують роботу лікаря.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-2	«Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.	Ознайомлення з текстом «клятва Гіппократа» в українському перекладі.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-3	Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом.	Ознайомлення з Лісабонською та Гельсінкською деклараціями прав пацієнта. Порівняння патерналістської та автономної моделей відносин між лікарем і пацієнтом. Переваги та Недоліки кожної із моделей	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-4	Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика.	Підготовка огляду наукової літератури щодо найбільш поширених ятрогеній в медицині	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-5	Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі.	Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення - від Давньої Індії до сучасної України. Ознайомлення з правовими документами, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Кримінального кодексу України).	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-6	Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок.	Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.

СРС-7	Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем.	Дія принципів біомедичної етики на експериментальні дослідження лікувального та нелікувального характеру та сучасні біотехнології.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-8	Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія.	Проблема цінності людського життя. Право людини на життя. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів і «сурогатного материнства».	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-9	Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну,	Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-10	Основні деонтологічні підходи в онкології,	Принципи взаємовідносин з онкологічними хворими.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-11	Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.	Ознайомлення з основними документами, що регламентують права пацієнта, їх недоліки та переваги.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-12	Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них.	Ознайомитись яку відповідальність несе лікар за свої помилки.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-13	Морально-деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині.	Сформувати і структурувати власні погляди щодо проблеми суїциду. Знати основні ознаки, за якими ставиться статус мертвого тіла.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-14	Деонтологічні аспекти взаємовідносин лікаря з хворими на життєво	Розібрати дилему між забезпеченням власної безпеки і обов'язку	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я;

	небезпечні інфекційні захворювання.	допомогти пацієнту.	ПРН 19 ПРН 20	доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-15	Поняття про стовбурові клітини, їх використання. Етичні проблеми технологій, тучно підтримуючих життя.	Написати реферат про новітні технології підтримання життя та їх доцільність.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-16	Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, доказової реабілітації, забезпечення прав людини в психіатрії. Основні деонтологічні підходи в психіатрії.	Сформулювати основні завдання біомедичної етики в психіатрії.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.
СРС-17	Основні деонтологічні підходи в геронтології.	Сформулювати основні завдання біомедичної етики в геронтології.	ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 19 ПРН 20	проф. Дутка Р.Я.; проф. Базилевич А.Я; доц. Новосад А.Б.; доц. Матушак О.М.; доц. Івасівка Р.С.

<i>Необхідно представити систему організації занять, використання інтерактивних методів, навчальні технології, що використовуються для передачі та засвоєння знань, умінь і навичок.</i>
8. Верифікація результатів навчання
Методи контролю.
<p>Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюються відповідно до вимог програми та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (лист МОЗ України № 08.01-47/10395 від 15.04.2014).</p> <p>При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове, комп'ютерне), структуровані письмові роботи.</p> <p>Види контролю (поточний). Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану - залік.</p> <p>Критерії оцінювання: контрольні заходи включають поточний контроль.</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначена робочою навчальною програмою дисципліни.</p> <p>Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент отримує оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.</p> <p>Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Для контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, структуровані письмові роботи.</p>

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточне оцінювання студентів з відповідних тем проводиться за 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоч на додаткові питання студент відповідає без помилок, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = (CA \times 200) / 5$$

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200
4.97	199
4.95	198
4.92	197
4.9	196
4.87	195
4.85	194
4.82	193
4.8	192
4.77	191
4.75	190
4.72	189
4.7	188
4.67	187
4.65	186
4.62	185
4.6	184
4.57	183
4.52	181
4.5	180
4.47	179

4-бальна шкала	200-бальна шкала
4.45	178
4.42	177
4.4	176
4.37	175
4.35	174
4.32	173
4.3	172
4.27	171
4.24	170
4.22	169
4.19	168
4.17	167
4.14	166
4.12	165
4.09	164
4.07	163
4.04	162
4.02	161
3.99	160
3.97	159
3.94	158

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.92	157
3.89	156
3.87	155
3.84	154
3.82	153
3.79	152
3.77	151
3.74	150
3.72	149
3.7	148
3.67	147
3.65	146
3.62	145
3.57	143
3.55	142
3.52	141
3.5	140
3.47	139
3.45	138
3.42	137
3.4	136

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.37	135
3.35	134
3.32	133
3.3	132
3.27	131
3.25	130
3.22	129
3.2	128
3.17	127
3.15	126
3.12	125
3.1	124
3.07	123
3.02	121
3	120
Менше 3	Недостатньо

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при поточному контролі.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік

виставляється за результатами поточного контролю.

Оцінка за залік базується на результатах поточної навчальної діяльності та обчислюється в балах, відповідно до таблиці 1.

Оцінка з дисципліни базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Таблиця 3

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Таблиця 4

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

9. Політика курсу

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог до студента при вивченні дисципліни «Деонтологія в медицині» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Студентам пояснюються цінність набуття нових знань, академічні норми, яких необхідно дотримуватися, чому вони важливі, що таке академічна доброчесність, які її цінності та функції, як студенти своїми діями можуть долучитися до її розбудови; пояснюються сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагіату, заохочують здобувачів вищої освіти самостійно виконувати навчальні завдання, коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Навчальна дисципліна «Деонтологія в медицині» є вибірковою для студентів спеціальностей 222 «Медицина», 228«Педіатрія». Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з цієї дисципліни.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття;
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку клінічної бази кафедри, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною).

Політика перескладання тем та відпрацювання пропущених занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку відпрацювання
- перескладання теми заняття, за яке студент отримав негативну оцінку, проводиться у зручний для викладача та студента час поза заняттями, максимальна оцінка - «добре»
перескладання теми підчас поточного навчання та підсумкового контролю з метою підвищення оцінки не допускається

10. Література

Основна:

1. Деонтологія в медицині / Ковальова О., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. – Київ: Медицина, 2018 р. – 240 с.

2. Медична етика і деонтологія: навч. посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів / Укл: Л. В. Гуліна, О. О. Зендик, Н. М. Козік – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021 – 110 с.

3. Основи деонтології: навчальний посібник [Електронний ресурс] / укл. Ю.В. Копчинська, С.Б.Латенко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (558 КБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 87 с.

Додаткова:

1. Consequentialism and the Law in Medicine / Professor Julian Savulescu and Professor Dominic Wilkinson. – Oxford (UK): Oxford University Press, 2019.

2. Clare Dyer, “Arrogant” surgeon fined for writing his initials on patients’ lives’ (2018) BMJ 360:k200 <<https://www.bmj.com/content/360/bmj.k200>> accessed 24 April 2018 [PubMed]

3. I Persson and J Savulescu, ‘Conjoined Twins’ in H. LaFollette (Ed), International Encyclopedia of Ethics (Wiley, forthcoming, Online in 2017. 2nd printed edition, 2021)

4. Material for this section on Charlie Gard is drawn from D Wilkinson and J Savulescu, Ethics, conflict and medical treatment for children: from disagreement to dissensus (Elsevier 2018) (Forthcoming) [PubMed]

5. J Savulescu, ‘Is it in Charlie Gard’s best interest to die?’ (2017) TL389:1868–1869 [PubMed]

RD Truog RD, ‘The United Kingdom Sets Limit on Experimental Treatments: The Case of Charlie Gard’ (2017) JAMA; J Savulescu and P Singer, ‘Charlie Gard: Why Donald Trump and the Pope are Right’, (ABC Online, 14 July 2017) <<http://www.abc.net.au/news/2017-07-13/charlie-gard-donald-trump-and-the-pope-are-right/8706390>> accessed 28 July 2017.

6. D Wilkinson, SPetrou and J Savulescu, ‘Rationing potentially inappropiate treatment in newborn intensive care in developed countries’ (2017) SFNM, 23;1, 52–58 [PubMed].

Методичні розробки практичних занять.

Періодичні видання за тематикою (перелік систематично оновлюється та надається студентам).

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

- https://www.youtube.com/watch?v=LUIIBxddd_KQ

-

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

- Робоча навчальна програма дисципліни;

- Плани практичних занять та самостійної роботи студентів;
- Методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- Навчальний проєктор

12. Додаткова інформація

Відповідальна за освітній процес –доц. Новосад Анна Богданівна, novosadanna00@gmail.com

Заняття відбуваються на базі Комунальне некомерційне підприємство «Львівське територіальне медичне об'єднання клінічна лікарня планового лікування, реабілітації та паліативної допомоги» (ул.Коновальця, 26).

Студенти на заняття приходять в халатах, змінному медичному взутті, з маскою. З собою мати зошит, ручку. На практичних заняттях необхідна наявність власного стетофонендоскопа.

Укладачі силабуса:

к. мед. н, доцент Дроник І.С.
к. мед. н., доцент Новосад А.Н.
к. мед. н., доцент Івасівка Р.С.

Завідувач кафедри

д.мед.н., проф. Дутка Р. Я.